

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašavanje itd. tiskaju se naplatom na položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

ako list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajućem u otvorenom pismu, za koji se nepleća poštara, ako se izvanna napise. «Reklamacija».

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve polcvrta». Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavačelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Izlazi svakog četvrtka u 11 sati prije pođne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne-frankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 10 K u obće, na godinu 4 K za seljake, 5 K za gradjane, 2 K za pol godine.

Izvan carevine više poštara.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11—12 sati prije pođne.

Upit zastupnika Spinčića i drugova

na njegovu preuzvišenost gospodina voditelja ministarstva za bogoštovrje i nastavu — obzirom na popunjenje učiteljskoga mjesta na talijanskoj pučkoj školi u Opatiji.

U sjednici zastupničke kuće 23. novembra 1895. naveo je prvo podpisani sa drugovi razne slučajeve nezakonitoga, samovoljnoga postupka kod popunjavanja učiteljskih mjesta u Istri, i postavio slijedeći upit na tadanjega gospodina ministra za bogoštovrje i nastavu:

1. Jeli vašoj preuzvišenosti poznat postupak prigodom popunjenja mjesta učitelja i voditelja na talijanskoj pučkoj školi u Opatiji, i može li taj postupak odobriti?
2. Jeli vašoj preuzvišenosti poznato, da c. kr. zemaljsko školsko vijeće za Istru u Trstu, zadovoljavajuće samovoljno istarskoga zemaljskoga odbora i njegovih članova, uzkracuje definitivno namještenje raznih usposobljenih i inače povoljno kvalifikovanih učitelja, i to samo hrvatske narodnosti, na raznih pučkih školah?

3. Jeli vaša preuzvišenost voljna narediti shodna, obzirom na ono što se u buduću već što takova nedogadja?

Povod tomu upitu dao je postupak kod imenovanja učitelja i voditelja na talijanskoj školi u Opatiji, gdje je c. kr. zemaljsko školsko vijeće č. om 26. oktobra 1895. povodom tim, što zemaljski odbor uzkratio prezentiranje jednoga od triju molitelja predloženi od občine Volosko, i za talijanske škole posve usposobljenih i inače povoljno kvalifikovanih, ovlasililo c. kr. kotarsko školsko vijeće na Voloskom, da inješto provizorno popuni, te mu u tu svrhu podučitelja Visintini preporučilo. C. kr. kotarsko školsko vijeće izvršilo je taj poticaj c. kr. zemaljskoga školskoga vijeća i Visintina imenovalo.

Kad je ovaj mjesto ostavio, namještilo je c. kr. zemaljsko školsko vijeće na talijansku pučku školu u Opatiji dosadnjega nadučitelja na dječackoj školi u Poreču Antona Zarattina, i to kao provizornoga učitelja i voditelja.

Kako je do toga došlo, obrazložili su zastupnici i zemaljski odbornici odnosno također članovi c. kr. zemaljskoga školskoga vijeća za Istru, Tomasi i dr. Gambini u saborskoj sjednici 26. februara 1898. Iz njihova obrazlaganja je razvidno:

- da su zemaljski odbor i c. kr. zemaljsko školsko vijeće radi oblikih učiteljskih mjesta u Opatiji (na hrvatskoj i talijanskoj školi) sklopili stanoviti kompromis;
- da bijaše proti rečenomu Antonu Zarattinu u poveljena disciplinarna iztraga, i proti njemu izrečena disciplinarna kazna;
- da može c. kr. zemaljsko školsko vijeće i slavenska stranka, odnosno občina Volosko, i po priznanju jednoga od dvojice govornika (dr. Gambini) učiniti temeljitij prigovor (fondate eccezioni) proti premještenju Antona Zarattina u Opatiju.

Kompromis glasio je tako (nota zemaljskoga odbora od 31. augusta 1890. br. 3887), da s jedne strane zemaljski

odbor pristaje da se učiteljsko mjesto ili plaćevnoga reda na hrvatskoj pučkoj školi u Opatiji digne u II. red, i da se s druge strane ima smatrati premještenje Antona Zarattina, uzslijedilo uslijed disciplinarne kazne, kao definitivno. C. kr. zemaljsko školsko vijeće (njegova nota 30. septembra 1896. br. 1885) učinilo je izpunjenje drugoga zahtjeva zemaljskoga odbora odvisno od rješenja utoka, što ga je u toj stvari podnela občina Volosko na c. kr. ministarstvo za bogoštovrje i nastavu.

C. kr. ministarstvo je utok občine odbilo, al ujedno i naložilo, da se ima na novo razpisati natječaj, što je c. kr. zemaljsko školsko vijeće i učinilo.

U ovom razpisu natječaja nazrievali su spomenuti govornici u saboru prekršaje kompromisa sa strane c. kr. zemaljskoga školskoga vijeća, i predbacili su mu svašta.

Natječaj bio je po drugi put razpisan; občina je opet trojicu predložila; zemaljski odbor je po drugi put uzkratio prezentiranje jednoga od trojice predloženi, i za talijanske škole posve usposobljenih i inače povoljno kvalifikovanih molitelja; — i c. kr. zemaljsko školsko vijeće kao da je sada priznalo opravdanosti prigovore obojice govornika radi toga, što se nije prije držalo odnosnoga kompromisa. To vijeće je, polag izdanka zapisnika njegove sjednice od 9. novembra 1. g. (gle. 'L' Istria' od 25. novembra 1899.) odlučilo definitivno primještenje provizornoga učitelja i voditelja I. reda Antona Zarattina na talijansku pučku školu u Opatiju.

Pošto se ima kompromise, kao što je prije navedeni, smatrali kao nješta posve nečuvana, posve samovoljna, nepravdna i nezakonita;

pošto takovini kompromisi i čitavim takovim postupkom učitelji, koji su molili dva put za definitivno namještenje na javnoj talijanskoj pučkoj školi u Opatiji, gube prava, koja njim pripadaju na temelju § 48. državnoga školskoga zakona 14. maja 1869. i na temelju članka 3. temeljnoga državnoga zakona od 21. decembra 1867. br. 142., i pošto biva tim učiteljstvo u obće demoralizovano;

pošto biva tim občina, kao jedan od onih činbenika koji školu uzdržavaju, prikraćena u njezinim pravim, pripadajućim njoj na temelju § 50. državnoga školskoga zakona i na temelju odnosnih ustanova istarskoga zemaljskoga zakona 3. novembra 1874.;

pošto nemože biti nikakvih osobitih službovni obzira (predvidjenih u § 13. odet. 2. istarskoga zemaljskoga zakona od 3. novembra 1874.), po kojih bi imao biti disciplinarno kažnjen učitelj premješten u Opatiju; te se u ovom slučaju nije nit smjelo dogoditi, jer je mjesto bilo zakonto i pravilno razpisano i jer su se zanj naječali posve kvalifikovani učitelji;

dozvoljavaju si podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina voditelja ministarstva za bogoštovrje i nastavu slijedeći upit:

Jeli vaša preuzvišenost voljna, prednavedeni slučaj, koli obzirom na disciplinarni postupak i disciplinarnu kaznu proti dotičnomu učitelju, koji osobito obzirom na postupak prilikom popunjavanja učiteljskoga mjesta na talijanskoj javnoj pučkoj školi u Opatiji, temeljito izpitati, i zadovoljiti sa svili strana pravu i zakonu?

Beč, 16. decembra 1899,

Spinčić, dr. Laginja, V. Pfeifer, Kušar, dr. Žitnik, Žičkar, Pogačnik, dr. Ferjancić, dr. Gladyszowski, dr. Stojan, dr. Gregorec, Perić, Ochymowicz, Wachmanyn, Barwinski, Vuković, Supuk, Šuklje.

DOPISI.

Iz Lovrana. 6. siječnja 1. g. Va uguste mesece pasale su tri leta, da je bil za podoštu zibran Jeletić, ma naši Talijani još nedaju, da se bira nova prežentanca, nego sve zatežu od meseca do meseca. Oni su svoji račun dobro storili — pak ih je s poradi tega čapal silni strah, da bi im se moglo kakogod zmaknut ono korito, puli kega se oni tako lepo tuste. Najviše su se bali prvoga tela. Va tem su tele razumni i studijani ljudi — a to su najveć ljudi od našega hrvatskega zjika. Pak znate ča su storili, da budu i va tem tele imeli više glasi? Zbrali su neke furešite za lovranske grajane — i na la način dobili su za se nekoliko sigurneh glasi. Mej temi grajani je neki Stoglav Costantini, neki notar Puović i neki duhtor Tamaro. Poznato je, da se za takove častne grajane biraju samo onakovi ljudi, ki su mestu puno dobra storili. A da vas ja malo pitam, ko dobro su našemu mestu storili Costantini, Puović, Tomaro i još neki drugi? Ako imate kakovu pravdu, pak greste Costantinu, vi čete mu za to morat platit kako svakemu drugemu; Tomaro ne bi Lovrancu riceti storil za niš, da čete te se obesit, a Puović ne bi ni slova napisal za va ras, ni za nijenega na ovom svete. Pak takove ljude biraju za častne grajane? A ni ni to, nego postavimo mi, da ti ljudi — ti Costantini, Puović i Tomaroli — najedanput osromaše — a to je više nego moguće — pitam vas ja malo, ki bi ih moral onput hranit — njih i decu, ako bi je imeli? A ki drugi ako ne vi drugi — nesrečni Lovranci. I to kako da vi nimate dosta svoje skrbi, osobito va oveh vremeneh, kade čovek tako teško do Solda prihaja.

Nego zaludo je, njim je sve dopušćeno — oni delaju ča ih je vilja i drago — a da je temu tako, krivi ste najviše vi, Lovranci. Koliko puta sam vam ja govoril i pisal — da se odkrižate od vraga paklenega, da se dugo držite od Talijani, ki ne gledaju, nego kako bi vas zadržil, do kraja rovinali. Talijani gredu za tem već puno, puno let — a to ne samo va Lovrane, nego i po svih mesteh Istre. Oni bi oteli, da siromašniji svet, kmet i arizan, ostane za vavek ubog i prez nauka, zač oni znaju dobro, da čete tako moć laglje s njim vladat. Da je to istina, neka vam bude ovo za dokaz. Pred jedno dvajset let poslali su Talijani s Parenea nekoga svojga komisara Cudera va Kastav, da bi tamo puk zmutil i obrnuli na stran talijansku. Sve ča je on bil opravil va ono vreme va Kastve, to je on napisal va jednem dugem liste, ki je za sreću prišal v ruki našem ljudem. Va tem liste piše on neč i za Lovran. Poslušajte dobro dragi moji Lovranci:

«Ča se tiče Lovrana, napisano je va tem liste, to vam moram reč, da hrvatska stranka još ni onde dosta jaka, ma da bi mogla bit, ako se ne bude što na ruku lovranskom Talijanom. Ja sam za to storil preventiv za Lovran na način, da **principali i kapitani ne budu plaćali komunske štirve, a s druge strani ja sam kmete nakral s velikim tasami, ke ako se budu šegavo uporabljivale, za sigurno će našoj talijanskoj stvari bit od velike koristi, zač te kako vanjšćaki morat hodit našim talijanskim principalom i kapitanom, da im oni posudjuju krajari za plaćanje prevelike štirvi i drugih tas, i tako te ti kmeti morat delat ono, ča budu oteli naši talijanski principali i kapitani». Va tem liste ima još i nekeh drugih stvari, keč ču vam drugi put napisat, za sada još samo**

dvo tri besedi. Da vidimo, ako se spunilo ono, ča je ta Cuder pred dvajset let napisal. Je, spunilo se je, do zadnje besedi sve. Brižan vanjšćak je po svem svega v rukah od talijanskeh pijavice, ke ga mužu i gule, da je Bogu plakati. Strahovite komunalne štirvi, ke mora siromah plaćat, hitit će ga za ko leto na cestu. — Lovranski vanjšćak, ki bi mogal bit mali gospodin, morat će poć od kući do kući peklat koricu kruha, s kim će hranit svoju decu. Od cele Istre najneroljniji je naš kmet lovranski. Svako selo druguda ima već svojga popa, meštra ale duhtora a ča ima lovranska vanjšćina? Niš. Još pro je i bilo neč, dek su se sva vanjska deca vadila va škole va materinskem svojem zajike, a sada?

Zlo, zlo i zlo — da huje već ne more ni da bude. A škoda za naše mesto, škoda za naši ljudi, da su ovako prokleti. Da je samo malo razuma, sve bi se to od dneva do noći obrnulo — pak bi svem i svakomu bolje bilo. Dosta bi bilo, da se vanjšćina složil s onemi vrednemi našemi ljudji va grade, ki nisu zatajili svojga zjika, ki još nisu pod noge hitili svoj obraz i dragu spomen svoje materi, — da, dosta bi bilo, da se sva ča je va Lovrane vredno i pošteno digne na nogi, pak da reče: Dole nedostojni! Dole Talijani! To je zemlja naša!

Lovranci — i grajani i vanjšćaki, koliko god vas ima, ki imate sreća i poštenja, čujte moju besedu: — Složite se svi va jedno, pak potražite s korbaćom v ruke prodavače vašega imena i poštenja, kako je jedanput Isus stiral s crekvi nevrjedne one trgovce Židove. Dignite se, složite se, pak na dan, kad budete zrani, da birate novega podoštu i nove sudce, dajte složno svoje glase onim ljudem, ki te vaše ime, vaš zjajk častit i čuvat, kako relikviju, i ki čete za vašom teško zasluženom mukom gospodarit onako, kako treba!

Vaš
Barba Tončić,

Boljun 4. januara 1900. Danas bio izabran načelnikom naš rodoljub g. Jakov Buretić, posjednik i trgovac sa 14 protli 4 glasa, koje je dobio isto mišta manji rodoljub Tome Iliušić. Sjednicom, kojoj je prisustvoval sam c. kr. kot. kapetan, ravnao je najstariji član zastupstva g. Antun Ulianić iz Boruta, pozdraviv zastupnike sa kratkim ali lepim govorom. Sve spletke naših protivnika u i izvan občine i našeg jednog velečastnoga, da bi ova občina prešla opeta u talijanske ruke izjalovile se. I. Fabian, koj je već na prvaj sjednici svojim talijanskim «brbljanjem» pokazao, da goji savim protivno čuvstvo od ostalih zastupnika, mogao se je osvjedočiti sa gromovitum trokranjem «Živio», da je za njega grođnje još jako kiselo. Preporučamo novom zastupstvu, da ruziočritio i triezno ovu do skrajnosti zapušćenu občinu upravlja, a od novoizabrog načelnika očekujemo, «da čete izgraditi nekoje hrapavosti, koje med njim i pućanstvom obstoje, te si tako steći obljubljenost svih občinaru».

P. S. Pošto svuda glas kola, da se izbor u prvom tijelu nije baš «čisto» obavio, bilo bi dobro razpisati jedan na grad u 100 kruna za onoga, koji bi bio vriedan pred sudom, taj nečisti izbor dokazati; za 100 kruna sigurno bi došli stogod na svjetlo.

Austro-Ugarska. Iz bečkih listova doznajemo, da će doći još tečajem ovoga čedna do promjene ministarstva. Sadašnje ministarstvo dr. Witteka svršilo je svoj zadatak time, što je na temelju § 14. prihvatilo tako zvane državne potrebe t. j. privremene nagodbene osnove i privremeni proračun.

Sastav novoga ministarstva biti će povjeren bivšemu ministru unutarnjih posala u kabinetu grofa Clary-a dru Körberu. Novomu ministarstvu biti će zadaća, da izmiri Čehe i Niemce i da izglati put parlamentarnom vladanju u Austriji. Predsjednik ministarstva Körber, imati će, da izradi jezikovni zakon, koji će biti eventualno predložen carevinskomu vieću na razpravu i odobrenje. Novo ministarstvo imalo bi biti činovničko, jer se Niemci unaprijed groze ministarstvu, koje bi bilo sastavljeno iz desnice carevinskoga vieća.

U novo ministarstvo imali bi stupiti kao činovnici — osim Körbera i namjesnici Moravske i Primorja. Glede grofa Gočssa pronio se opetovno glas, da bi stupio u novo ministarstvo kao ministar trgovine. Osim činovnika stupili bi u to ministarstvo i ministri zemljaci bez listnice za Češku, Galiciju i jedan Niemac. Neznamo čemu Niemcem davati posebnoga ministra bez listnice, kad će u tom ministarstvu i bez toga sjediti većina ili skoro sve sami Niemci činovnici.

Ako bi pošlo za rukom novomu ministarstvu izmiriti Čehe i Niemce, tada bi se još tečajem ovoga mjeseca sastalo carevinsko vieće.

Za slučaj, da postane ministrom grof Gočss, imao bi postati namjesnikom u Trstu bivši ministar prosvjete Bylandt ili bivši ministar trgovine Dipauli. No to su tek naklapanja.

Iz austrijske delegacije imademo zabilježiti jednu izjavu zapovjednika vojne mornarice, admirala Spauna. U sjednici rečene delegacije, dne 8. t. m. razpravljalo se je o proračunu vojne mornarice. Delegat dr. Ferjančić opazio je tečajem razprave, da u vojničkoj bolnici u Puli neima liečnika Slavena, premda imade u njoj bar polovica bolesnih Slavena: Admiral Spaun u svom odgovoru na razne primjetbe delegata, osvrnuo se i na gorju opazku Ferjančićeva tim, što je izjavio, da je većina članova vojne mornarice talijanske narodnosti, jer da se vojnike uzimlje iz obalnih gradova Primorja. Teško nam je vjerovati, da je g. admiral dao ovakovu izjavu; nu ako je to u istinu učinio, žao nam je, što ne pozna svoje mornarice i što mu nije odgovorio koji član delegacije onako — kako je to zaslužio.

Srbija. Iz Biograda nam pišu, da tamo očekuju austro-ugarskoga poslanika na srbskom dvoru baruna Schissel-a, koji ostavlja Biograd, jer bijaše nedavno imenovan predstojnikom e. k. dvorske kabinetske kancelarije u Beču. U Biogradu, da ostavlja barun Schissel najbolju uspomenu na dvoru i među diplomatskim drugovi.

Crna gora. Crnogorski knez Nikola imao bi do mala bučkomu dvoru u posjete. Tomu posjeti poriču bečki novinari političko značenje, dečim pišu ruske novine, da će taj posjet biti u prvom redu čin udvornosti knežove.

Talijanska. Talijanski ministar rata, general Mirri, dao je ostavku, koju je kralj primio. Listnicu ministarstva rata povjerio je kralj privremeno ministru predsjedniku, generalu Peioux.

Englezka. Sa englezko-afričkog bojišta neima jošte glasa o odlučnoj bitci, koju se obćenito očekuje. U ovo zadnje doba bilo je više manjih okršaja između Engleza i Afrikanaca. Reč bi, da su još uvijek ovi posljednji pobjeditelji.

Franina i Juriba.

Fr. Jur sam čul, da talijanska gospoda Istre nemogu videt nijednoga našega popa ni napisanega.

Jur. Ter je tako, nego nemoru ni svojga, ako nepleše kako oni sviraju. Rovinjci na primer bi nekega svojga don Bernarda volili vidit na vrh Učki lego mej sohom.

Fr. Jel' Talijan?

Jur. Je bolji lego oni, lego nju Bernardo kvari posli va trgovine i vadi kmeta i kopača pametno delat i gospodarit, a to je gospodi i buligarom za vruga. To ti je ona stara gospodiska muzika, da ki je s kmetom, ta nemore bit s talijanskom gospodom.

Fr. Kamo tako naglo, kako da neki za tobom teče?

Jur. Vero bežim iskat ženo.

Fr. Ča ti je pobigla?

Jur. Ni mane ne, hvala Bogu, nego jenemu talijanskomu meštru.

Fr. Odkuda?

Jur. Blizu slavnega Pirana.

Fr. Dragi ti, pusti ju neka biži, senjal da nima muža za korist.

Domace i razne viesti.

Zastupnik dr. Laginja poboljšava je od polovice decembra do pred malo dana. Sada je hvala bogu opeta posve dobro. Kako nije polazio u pisarnu i u obće vrlo malo mogao pisati, moli ovim putem, da se strpe koji su od njega što želili, a zahvaljuje svim onim mnogobrojnim znancem i prijateljem, koji su mu čestitali budi božićne blagdane, budi novu godinu.

Ujedno je za oprost od čestitanja sa svoje strane isti zastupnik uručio našem uredućivcu po dvie krune za Družbu, za Bratovštinu i za Djačko pripomoćno društvo u Pazinu.

Bartoli položio mandat zemaljskog zastupnika. U trčanskim novinama od dne 2. t. m. čitamo, da je državni i zemaljski zastupnik Istre Bartoli položio mandat zastupnika na istarskom saboru. Taj korak talijanskoga zastupnika Istre opravdavaju rečene novine time, što da je talijansko političko društvo za Istru odsudilo djelovanje talijanskih zastupnika Istre na carevinskom vieću. Mandata za carevinsko vieće da nije položio, jer da se je bilo bojati, da bi Talijani taj mandat (V. kuriji) izgubili.

Deputacije na e. kr. namjestništvu u Trstu. U ovo zadnjih osam dana, bijahu tri deputacije iz Istre na e. kr. namjestništvu u Trstu. Sve tri došle su u školskim poslovima, i sve tri predveć je odnosnim izviestiteljem i nekojim drugim osobam naš glavni urednik g. Matičić, u svojstvu zemaljskoga zastupnika.

Prva bijaše deputacija iz obćine Bojun, radi ustrojenja pučke škole za porezne obćine Vranja i Brest. Obćinari tamošnji kupili su novu kuću za školu za 6000 for. Polag izkaza djece od 6—12 godišta, po-

ložilo bi onu školu preko stotina djece. Obćinsko glavarstvo u Bojun i odnosno mjestno školsko vieće, zamolilo je 23. novembra 1899. e. kr. zemaljsko školsko vieće, da ustroji na Vranji pučku školu. Jedan od zemaljskih prisjednika obćeo je na licu mjesta, da će se toj opravdanoj želji puka i zakonu zadovoljiti — tim obćina nabavi kuću. Uzprkos tomu heima ni odgovora na molbu, ni škole. Obćinari imraljaji i prigovaraju, da su uložili tolik novac u kuću, koja je odobrena za školu a škole neima, niti znadu kad će ju otvoriti.

Odlučili se dakle predstavnici onoga puka, crkveni i svietski te se podali u Trst, gdje razložise svoje jade i nevolje. Obćano im bijaše, da će se požuriti sa rješienjem njihove molbe. Oni očekuju od s. e. kr. školskoga vieća i novoimenovanog e. kr. školskog školskog nadzornika u Pazinu, da će doći u susret opravdanomu zahtjevu obćinara Vranja i Bresta.

Druga deputacija bijaše iz porezne obćine Brešnica, mjestna obćina Klanjec. Ova je deputacija došla pitati za odgovor na molbu podnesenu g. 1899. za ustrojenje posebne škole u njihovom mjestu. Onih obćinara djeca polaze sada školu u Klanjec, gdje bi se imala otvoriti dvorazrednica, te pitaju, da im se otvori mjesto toga, jednorazrednica u Brešnici. Iz odgovora dotičnoga izviestitelja mogli su razumjeti, da se neće njihovoj molbi zadovoljiti, jer je jedno mjesto od drugoga odaljeno jedva dva kilometra. Brešničani temelje svoju molbu na tom, da je kod njih 4 puta više djece nego li u Klanjecu, i da je njihovoj djeci zimi po sniegu i vjetriu nemoguće dolaziti školu u Klanjec.

Deputaciji iz Brešnice mogle su školske oblasti svakako pristiditi trud i trošak tim, da su moliteljem na njihovu molbu od g. 1893. pisмено odgovorile i navele razloge, radi kojih nije — bar za sada — moguće zadovoljiti njihovoj molbi.

Treća deputacija bijaše iz Kašela (Kastelvenere), koju se je došla potuziti, što su tamošnje pučanstvo talijanski iz Pirana zaveli, da se podpiše za talijansko-slavsku (italiano-slava) školu, a kad tamo narinaše im čisto talijansku školu, u kojoj podučaje učitelj Talijan hrvatsku djecu, i gdje nerazumije učitelj većinu djece, nit djeca učitelja. (O toj školi vidi viest pod naslovom: „E. kr. namjestnik u Kaštelu“. Op. Ured).

Još Božićnica hrv. škole u Puli. Dužni smo osobito iztaknuti, da je među plemenitim darovatelj, koji su se sjelili naše dječice, jedan rodoljub izvan Pule, a to g. Jan Dejak bivši kapetan mornarice, sada u Ljubljani. On je podario sam dvadeset kruna. Hvala mu!

Naši franjevci u Rimu zaredjeni. Pred božićnim blagdan zaredjeno je u Rimu u lateranskoj crkvi „majeji svijjo crkva svjeta“ osam mladih franjevacu iz međunarodnog kolegija sv. Antuna, iz svih hrvatskih pokrajina. Primili su djakonat: fra. Ante Majić iz Hercegovine; poddjakonat: F. F. Vjekoslav Cvitanović i Dobroslav Ivandić iz Bosne, Milan Ujević i Dušan Radić iz Dalmacije, Jerko Sulina i Ciril Burašić iz Isre te Fran. S. Surina iz Hrvatske.

E. kr. namjestnik u Kaštelu. Njegov preuz. g. grof Gočss, e. kr. namjestnik za Primorje, posjetio je i naše siromašno mjesto. On je među ostalim posjetio našu nesretnu školu. Onoga dana bijahu u školi 33 djaka, dočim ih je upisano — ako se nevaramo — 120.

G. namjestnik dao je da djeca čitaju — dakako talijanski. Ustane jedan dečko, čita nekako, ali na upit g. namjestnika, da protumači, što je čitao, ili da reče svojim riječima, dečko sači kao „zid“. Na upit kojim jezikom govori domu, odgovori dečko: slava. To isto dogodilo se g. namjestniku i su drugini djakom. Kasnije upitao je g. namjestnik iz zemljopisa jednoga djaka, neka kaže na zemljovidu, koji je u rđe je glavni i priestolni grad našega carstva. Ni na to pitanje nije djak znao odgovoriti. Napokon reče g. namjestnik školskoj djeci, neka ustanu svi, oni, koji govore doma slavski (slavo). Od 33 ustale ih ih je 46. Ova brojka, potreba tu zna. Pratic g. namjestnika zabilježilo si je ove brojke, a g. namjestnik mogao se i kod nas osvjedočiti kako se u Istri umjetno stvara Talijane na štetu našu i još budi koga.

Novi namet u Puli, potvrđen je i stupiti će brzo u porabu zakon-pokrajinski, kojim se udara novi namet na stanove u gradu Puli. Za osladiti plulu Talijani taj namet zovu s o l d o pigioni ali taj soldin kažu da će obćini nositi 40 do 50 tisuća forintih svake godine.

Taj namet neće podnositi gospodari od kuća, nego će ga plaćati štraki onaj, koji stanuje u tudjoj kući, dakle svaki koji plaća stanarinu. A kućni gospodari nositi će samo onoliko, koliko bi odplao na njihov stan. Namet će se računati na temelju fasija, koje se daju poreznoj oblasti. Svaki stanar neće biti dotan posebice da nosi plaćati taj namet, nego gospodar ili upravitelj kuće pobirati će ga od stanara i plaćati u obćinu.

Do 120 for. godišnje stanarine plaćati ćeš nameta 3 po sto, dakle for. 3-60 koji plaća stanarine više od 120 for. godišnjih, plaćati će pet po sto naviška.

Ntobra ni spomenuti, da je taj zakon stvoren na želju i zauzimanje sadanje obćinske uprave, a stalno ne na veselje ni zadovoljstvo naroda. Obćinska uprava brani se godišne tim, da je sagradila u ovili zadnjih godina vodovod i bolnica, ali koliko mi znamo, jedno i drugo gradjeno je s novcem posudjenim i jedno i drugo daje liepi dohodak, tako da bi moralo pokrivali interes, te kuće troskove i stogod odbacivali na odplatu kapitala.

Dakle ono novo breme u onolikoj mjeri nije bilo potrebno za jur učinjene stvari.

Nego govori se na dalje, da će onaj novi namet služiti za kanalizaciju i uređenje cesta i ulica gradskih.

Viditi ćemo, koliko će biti istine, na tom svakako hrvatski porezovnici ovoga grada neimaju razloga biti zadovoljni s novim plaćalom, koje ide u ruke jednoj upravi obćine, koja niti našega jezika ne priznaje, pak zato nemamo zjece ni u gospodarstveni diel takove uprave.

Cotičeva večer. U nedjelju sabralo se u Trstu skoro 40 prijatelja i štovatelja urednika g. Cotića, da kod prijateljske večere proslave desetgodišnjicu njegovoga sudjelovanja kod lista „Edinost“. Tom prigodom izrečeno je mnogo napitnica većinom na čast g. Cotića. Ona večer prošla je u nožihvalnijoj zabavi i srdačnom prijateljstvu.

Mi čestitamo i ovim putem našemu prijatelju i drugu, te se s njime veselimo, što je ovom prigodom doživio više odlikovanja i počasti, više izraza ljubavi, pozudanja i privrženosti nego li jedan slovenski ili hrvatski urednik. Zivio!

Još u obćinskih izborih u Bojunu. Sa onim, što smo do sada probicili o netom svršenih izborih za mjestnu obćinu Bojun, litfeli smo onaj posao zaključiti, nu pošto nas talijanske novine Istre potiču za jezik, izvolite ga, uredniče uvrstiti u Vaš cijenjeni list još ovc par redaka. Rečene novine hvastaju se naime, da su izabrani u l. tjelu talijanski kandidati, da su u tom tjelu Talijani u većini, da je bogalstvo u toj obćini u talijanskih sakah itd. itd.

Već bijaše rečeno u ovom listu, kakvi su Talijani oni seljaci iz Boruta i Paza, koji su glasovali za tobožnje Talijane. Skoro nijedan od njih ne govori u obćinli talijanski. Borućani bijahu ili kupljeni ili zaredeni, isto tako i nekogi Pazani. Ovi jedni i drugi su Talijani koliko i moj postol. Pak uza sve te zavedenje i prodanaje, dobila je talijanska stranka samo tri glasa većine. Nu ni ove većine nebi bila imala, da je dvojica gospode, po jeziku i porodu naših, učinila svoju svetu dužnost. Teško nam je s njihovimi imeni na svijetlo, ali kad to Talijani — njihovi prijatelji, traže — neka bude. To je naime holjanski župnik veleč. g. Franje Matičić, po rodu i odgoju Slovenac i holjanski učitelj gosp. Ante Dukić, po rodu i odgoju Hrvat. Ni jedan ni drugi od ove dvojice nije pristupio k izboru u l. tjelu, kako bi bili morali. A da su, avna dvojica posla na biralište, bio bi s njima i, za nas glasovao kao treći jedan iz Boruta, koji nam je bio čvrsto obćeo da ako bude njegov glas odlučivo, da će ga dati nama.

G. dakle Matičić i Dukić odlučili su talijansku pobjedu, na čemu čestitamo njim i Talijanom.

Od nepristranosti Primorskog krsta iz Gorice očekujemo, da će i nakon ovoga, što ovdje probisismo, povoljno g. Matičića kao uzornoga rodoljuba, koji reyno radi za duševno i ljekusno dobro svoga puka. Mi mu se jepe zahvaljujemo na takovom rodoljublju.

Poznanica i putokaz našim zastupnikom. Resolucija, koju je stavio na glavnoj skupštini političkoga društva „Edinost“ pazinski načelnik, gosp. dr. K. Urolčić, koja bijaše uz, burno odobravanje jednoglasno prihvaćena, glasi:

Redovita godišnja skupština političkoga društva „Edinost“, sakupljena dana 26. novembra 1899. u Trstu, uzvraća položaj hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru posljednjih godina odličnije:

1. Odobrava postupak hrvatsko-slovenskih zastupnika na rečenom saboru u cjelosti i pojedinih, imenito također, što su izšli iz sabora, pošto su uvidjeli, da se uza sve spomenice, koje se je poslalo visokoj c. k. vladi, postupanje prema njim nit sa strane većine nit imenito predsjednika sabora a nit povjerenika c. k. vlade nimalo promjenilo nije.

2. Pripušta njihovoj uvidljivosti, da stoji postupak urede za budućnost, no drži, da nebi imali stupiti u sabor dok:

a) njima ne bude sa strane c. k. vlade i sa strane saborskoga predsjednika posve stalno i neopovrativo zajamčena sloboda govora u njihovom jeziku, i to koli usmeno, koli pismeno, ovo posljednje obzirom na predloge i interpelacije, koje bi se svakako na prvom mjestu u hrvatskom ili slovenskom jeziku imale čitati, naimo u jeziku, u kojem su sastavljene; obzirom na dosadašnje držanje saborskoga predsjednika, ovaj bi morao opozvati prije svoje tomo protuslovoće izjave;

b) dok njim ne bude zajamčeno, da će biti birani u saborske odbore, kao što su birani zastupnici manjine u svih saborih sveta;

c) dok njim se nezajamči, da će se ukiniti usljed nasilja provedeni izbor člana zemaljskoga odbora iz kurije zastupnika ladanjskih občina, koji njim po zakonu pripada;

d) dok ne budu dobili stalnoga uvjerenja, da će zastupnici c. k. vlade u saboru, slijedeći primjer Njeg. Velikanstva, pripripoznavati rječju i činom posve-manjine ravnopravnost obiju jezika u Istri govorenih, i da će savjestno i istinito izvješćivati o razpravah i dogovorah u saboru;

e) dok njim ne bude zajamčena sigurnost osobe u i izvan sabora, i da će sabor biti sazvan u takav grad, koji je shodan za to obzirom na občina, i u kojem mogu dobiti pristojne stanove.

Liepi dar banke Slavije. Pod tim naslovom čitamo u zagrebačkom „Obzoru“ da je njegovom uredništvu predao dne 5. t. m. j. ime sredinjeg ranateljstva banke „Slavije“ u Pragu ravnatelj zagrebačkog njezinog odjela G. Hanuš krasnu svotu u iznos od 200 kruna s namjenom, da se dade od te svote 100 kruna „družbi sv. Cirila i Metoda u Istri“ 50 kruna „pripomoćnom djakom društvu hrvatske gimnazije u Pazinu“ i 50 kruna „hrvatskomu akademskom podpornomu društvu“ na hrvatskom sveučilištu.

Krasnim tim darom pokazala je „Slavija“ svoj odlični slavenski zavod, ponovno svoju ljubav prema našim narodnim društvima; pak o njima sumnje da će krasni taj dar razveseliti svakoga Hrvata, kojemu u na sreću naša mladež, koja polazi škole, kao što je na sreću „Slavija“, što je i ovim darom liepo dokazala. I mi još od naše strane izričito najliepšu zahvalju, imenito G. Hanušu, na čiji su predlog ime svote kao darovi, tako liepo razdijeljene i podijeljene.

Iz Medulinca nam pišu: U zadnjem broju puljskog snirada (u prilogu) na drugoj strani čita se da je Grgo Lorenčin iz Medulinca darovao 4 K za djake tal. gimnazije u Pazinu. dočim on i otac mu, naš stari čestiti Pere, nisu dali obadva skupa za hrv. prip. društvo u Pazinu, već uprav pol te svote. Toliko na znanje Medulinčevom osobito njegovim svakom jednomu trgovcu, drugomu učitelju a trećemu skoro otkrjetniku. A sada — jošte par riječi.

Da znaju čitatelji „Naše Sloge“ zašto ovo pišemo, kazat će im, da je taj Grgo Lorenčin občinski upravitelj i delegat u Medulinu; Zadnjih izbora u car. viće bio je još nos, no kad su vidili Talijani da sada pok. delegat Mate Radošević nije im mogao kupiti nijedne odev, zgrabili su vam Grgu i učinili ga obć. zastupnikom i delegatom a većina Medulinca izabrala si ga još prije obć. upraviteljem. Sad on burdiza kako puše vjetar iz Pule.

Nu kad budu izbori za obć. viće, neki gledaju Medulinca, koga će izabrati za poglavara. Poglavar treba da je zreo, pametan, pošten, nesmitje misliti više na vrć nego na obć. stvari. Za danas dosta, a do zgrade ćemo izneti još kojšta.

Nakanatni izbori za zemaljski sabor u Gorlici. Na mjesto odstupivšega zastupnika g. Alfreda grofa Goronija, imali su izabrati veleposjednika na Gorlicima dne 3. t. m. jednoga zastupnika. Taj se je izbor obavio rečenoga dana u

podpunom redu. Izabran bijaše kandidat slovenske narodne stranke g. G. H. R. Š. Č. E. K. veleposjednik i načelnik u Tolminu. Talijansko-vladin kandidat prof. Lantieri dobio je uzprkos živoj agitaciji Talijana i vladinih ljudi, veoma malo glasova. Čestitamo svistvenim slovenskim veleposjednikom u Gorickoj!

Pišu nam iz Raklja. — Župeupravitelj pop Nicolich bio je sa svjimi protiv jednomu glasu izabran predsjednikom upravnog vieća.

Financijska oblast naznanjuje, da vrijeme za prikazivanje fasija od lične dohodarine i prihodarine ustanovljeno je do 15. februara 1900. Fasije se imaju prikazati pismeno i ustmeno. Tiskanice se dobivaju kod poreznih ureda. Preporučujemo našim sumisljenicima, da pitaju hrvatske tiskanice a odlučno odbiju talijanske, jer nisu dužni talijanske primati. Ustmeni izkazi o dohodarini naših ljudi, treba da budu uzeti na zpisnik u hrvatskom jeziku.

Iz Lošinja, pišu nam: Znače se, kako su seljani sa bližnjih otočića Suska, Unija i Lovika više puta prošli, da im se dade parobrod, koji bi nosio poštud redovito, jer dok je nosi, kako sada jedina barka, dogodi se, da oia i uze ne veće zlo vrijeme, ne može doći s poštom. niti je dignuti po čitav tjedan i više. Dok ne ima takle parobroda, veoma je težak saobraćaj osobito Suska i Unija sa Lošinom i obratno. Ipak, što se tiče n. pr. samo Suska i Lošinja, ne mogu jedan bez drugoga, pošto i Lošinjani imaju na Susku svojih vinogradu a Sušćani opet dolaze imo prodavat vino, jaja i ostalo, te nabavljaju si ovdje potrebitu za kuću. Znamo i to, da je visoka vlada pripravna dati podporu bilo kojem parobrodarskom društvu u tu svrhu. Ali na žalost čujemo, da ovdješnji vlasnik parobroda g. Martinčić traži previsoku subvenciju, te se je hojati, da na taj način preprieti i ovaj korak poduzet na korist spomenutih otočića i Lošinja. Preporučujemo dakle poduzetnijim društvima, neka pokušaju plovitbu „između tih mjesta“ i uvjeravamo ih, da im neće biti na šteti, već na korist, kako je sad, veoma korisno Ugarsko-Hrvatskom parobrodarskom društvu plovljenje između Rieke otoka Krka i Cresu, gdje pristaje parobrod u svaki kutić, dočim je s početka dvojilo isto društvo u obće o kakvu uspjelu.

U izvješću občine kastavske čitamo slijedeće ertice, koje nas podsjećaju na ustanovu putujućih sudaca u Englezkoj, te su na čast občini, od koje je inicijativa potekla. Izvješće veli: Da bi ljudi umegli čim udobnije i čim manjim troškom obavljati svoje poslove kod suda, napravilo se je molbu na ministarstvo pravosuđa, da ustanovi c. k. kotarski sud u Kastvu za najveći dio občine. Do sad se toga nije doseglo, jer s takovimi stvarmi ide težko. Jedno se je ipak doseglo, najme to, da ličnobdneni činovnik iz Voloskoga svakoga mjeseca u Klanu i tamo obavija razine sudbene poslove s ljudimi. Mjesto da toliki hođe na Volosko, i dangulbe i trošci, hođi na državne troškove jedan u Klanu za one strane. Vadimo nadalje, da su občinski zastupnici gg. Mate Kundić i prof. V. Spiničić, darovali sve svoje dnevnice u dobrotvorne svrhe, na uhar siromaha. Hvalje vredno!

Božićnica za školsku djecu občine reprimacke. Muška podružnica sv. Cirila i Metoda u Veprinacu nakunila je u godini 50godinšnjeg jubileja vladanja našeg prejasnog cara i kralja Franca Josipa I. prirediti „božićnicu“ za školsku djecu; ali ne očekivajući i grozni smrt, preprijetljive carice i kraljice, željave prisilita je i našu podružnicu kao drugu društva, da namjeravano ostavu otroci. — Tekom godine 1899. pridružili joj se: „Ujostrojena ženska podružnica u Poljanah, te složno nastavile i dovršile nakanjeno djelo. Ovog božića priredile su božićnicu, u tu kod nas još neobičnu svečanost za obće naše škole, u Poljanah, u obć. božiću, na Veprinacu na zadnji dan godine. — Svečanosti liepo su uspjele; tek škoda, da nina tu nigdje pripravnijeg prostora! Nežudnoj djeci čitalo se vesjele na očima i licu. A kako nebi, kad božićno drvo tako krasno narešeno i divno razsvjetljeno, a darova će imati za svakoga i. — A s djecom se i mi odrastilji razveselimo: Tu smo čutili, kolika je razlika med takvom plemenitom zabavom i med onimi prošlimi razvikanim ples, koji se žali bože kod nas sada do zvojavaju, na sramotu i na porugu naših starijskih navadah, kršćanskih, čak i o božićnih blagdanih; na plesih nam se djeca kvare, mladež gubi noći a roditeljima i gospodarima prouzročuje tri-što jada i žuge. Tomin kod naših veselica njejo bilo ni traga; baš obratno, tu je čovjek čutio,

da mu sree zakucalo upravo svečanije — rekao bi, baš po blagdansku; kako se u sveto božićno doba i hoće. Djeca su nas liepimi deklamacijami, skladnim pjevanjem, pače i kratkimi igrokazi ne samo ugodno zabavljala, već i pokazala, u kako valjanih su rukah naših vriednih gg. učitelja. Čast njim svima! Našim podružnicam rado čestitamo na krasnom uspjelu. Tako se hoće! Vidili smo, što se može postići sa malo požrtvovnosti i složnog rada; tako valja i napriedit. Kod nas će se naći još „dobre volje“, pače ufamo se, da sve to više. Dakle uztrajno i složno napriedit! Djeli iskrene ljubavi naći ćemo si put do sree našeg naroda, a od tuda dospjeti i k njegovomu osvjetloženju. A ujašimo i u pomoć! Pitajte od kuda? — Zar ste već zabavirali, kako su ti naši dragi mališi molili kod božićnog drva nebeskog djetića za staroslavni rod hrvatski? — Nu, to ipak znadete, da djetić — Isus tu drobotinu rado sluša, makar, da je ona iz tog preziranog roda hrvatskoga. Samo Vi tako upućite našu djecu, naše ufanje, a činita i Vi svi, kao ona: onda će i našem rodu, našoj veprimasini zasjati božićnica staro-časti, slave i sloge! — Donio nam ju svima — prvi božić!

Iz Kastela (Kastelvenere) pišu nam 7. t. m. j. Sudjeno nam bijaše, g. urednica, da nesmjemo dugo uživati pravu radost i veliko zadovoljstvo. Vama je poznato, koliko smo se veselili dolasku našega bivšega veleriednoga župe-upravitelja, velečastnoga Kazimira Mandića, a kako bijasmo s njim zadovoljni svi koji pošteno mislimo i čutimo.

Ali naša radost nije trajala dugo. Naši narodni neprijatelji i protivnici svega što je namu milo i sveto, nisu samo mrko gledali našega obljubljenoga svećenika, već su mu činili svakoga poteškoće, tužili ga Petru i Pavlu, crmili ga desno i lievo, dapače smradili ga i u poznatom židovskom listiću. Nije čudo, da je sve to bolilo i peklo vriednoga mladoga svećenika, pak da je želio mirnijeg mjesta i života. On je postigao, što je želio, jer ga premjestise odavle, ali je nas jadne ostavio tužne i žalostne. Neprijatelji njegovi i naši vesele se njegovomu odlasku, a mi žalimo i tugujemo. Ali, neka se vrši volja božja!

G. Mandiću izkazali smo koliko smo znali i mogli našu ljubav i našu zahvalu prigodom njegovog boravka medju nama i kod njegovoga odlaska. Mi se ga sponinjemo sa veseljem, pak mu šaljemo i ovim putem još jednom srdačnu zahvalu za sve ono, što nas je dobra i korisna naučio.

Na njegovo mjesto došao je drugi mladi svećenik, veleč. G. Pospisil, koga ćemo jednako stovati i ljubiti, bude li samo slijedio putve g. Mandića. Mi nepitamo drugo, nego da nas vodi po pravom putu k spasu duša naših i da nam bude u i izvan crkve učiteljem i voditeljem. On je čovjek naše krvi i našega jezika, pak neka nas u tom jeziku uči rječ božju i dieli utjehe sv. vjere. Znademo i sami, da će mu šćevica protivnika naših i crkvenih činiti neprilike, ali na te beminjake neka se neobazire; nego nastado, koje ide rado u kuću božju i rado sluša rječ njegovu. Dobro nam došao!

Promjena na uredništvu dvih hrvatskih listova početkom g. 1900. Gosp. Fran Supilo, dosadašnji urednik dubrovačke „Crvene Hrvatske“, preuzima o novoj godini uredništvo i upravu lista „Hrvatska Sloga“ na Susaku. List će se od nove godine zvati „Novi List“, te će izlaziti kao do sada svaki dan, izuzev blagdana. Fortunać će im biti znatno veći, nego li je sadunji. U objavi, o promjeni veli se na čelu lista: „Mi smo se zauzeli, da od sada ovaj list bude na visini svoje zaduće na ovoj znamenitoj točki u hrvat-koj nam domovini, pak se nadamo, da će hrvatsko občinstvo avaziti, znaajući i važnost hrvatskog dnevnika na Susaku i doći mu u susrete. Ime novog upravitelja jamči za hrvatski pravac i djelovanje“. Mi iskreno pozdravljamo našeg vrloug druga na novom poprištu i svjesrdno želimo, da njegov rad uradi na loj važnoj točki onim plodom za hrvatski, kojim se može podičiti u Dubrovniku. — Uredništvo kod „Crvene Hrvatske“ u Dubrovniku preuzima, kako čujemo, Ivo Supilo pravnik i gorljiv rođoljub, komu će stati uz bok ponajbolji hrvatski rođoljub iz Dubrovnika, Bilježićeva promjena na korist lista „Novi List“, koju toli krasno zastupa!

„Mir“, glasilo koruških Slovenaca, postao je čednik. Stoji na godinu 4 kruna. Predplata neka se šalje u Celovec.

Novi list „U Mostaru započeli će izlaziti novi list pod naslovom „Krsćanski časnik“ o božiću za zabavu i pouku

za hrvatski katolički puk. Izlaziti će za sada jednom na mjesec i to u „Hrvatskoj dioničkoj tiskari“ u Mostaru pod uredništvom č. o. Radoslava Glavaša. Stojati će na godinu samo 3 kruna a za učenića i težeke 2 kruna.

Kako se obavija popis puka u Istri? Kotarskoj „Edinosti“ pišu iz koparskoga kotara slijedeći zanimivu crtica o glasovitom popisu našega puka u nekojih mjestih onoga kotara god. 1890.

U obćini Koparskoj u selu Cezari bilo je svih stanovnika 324. Između ovih nabrojio odaslanik koparske občine 100 Talijana (? i 224 Slovenca, dočim su u tom selu sve sami Slovenci. Kako je dakle do toga moglo doći, da je odnosni komesar našao tamo 100 Talijana? Vrlo lahko, jer istzskomu Talijanu je dosti, da znadeš kod popisa reći si i no pa eto te čista, punokrvna Talijana.

U selu Pobezi iste občine bilo je tada 793 stanovnika. Medju ovimi nabrojio je talijanski odaslanik 566 Slovenaca i 227 Talijana, što neodgovara nimalo istini, jer tamo nema ni 100 osoba, koje se priznaju Talijani.

U Hribih — občina Milje — našli su 841 stanovnika medju ovimi 619 Talijana i samo 222 Slovenca koji su razdijeljeni po selih ovako: Božići 65, Heralviti 213, Jelerji 134, Fajji 61, Sodniki 47. Ukupno 521 stanovnik. U svih tih 5 sela stanuju sami Slovenci. Ova brojka svjedoči nam jasno, da je broj Talijana (619) umjetno stvoren. Tako se je popisivalo u svih obćinah Istre naš puk, kojimi upravljaju Talijani. Na taj način pokrali su nas Talijani za hiljade i hiljade našega naroda.

Tako čestitarski Talijani popisivali i buduće godine, ne bude li se sam puk tomu protivio i ne budu li političke oblasti ovakvim slijeparom bolje na prste pazili.

Brod pet sati pod morem. Franczka ratna mornarica čini pokuse sa novim ratnim brodom, koji se kreće pod morskou površinom. Takvi pokusi učinjeni su nedavno nedaleko pomorskog grada Toulou. Brod sa momčadi zarono je tečajem plovlitbe pod more i plovio pod morskou površinom punih 5 sati. Brod bijaše često amo tamo bucan od valovah ali nije ništa pretrpio, kao ni momčad, premda bijaše u brodu posve zatvoreno.

Najstariji čovjek — koliko je poznato — umro je ovih dana u Vacu. Zvao se je Deffberg, bila mu je 141 godina. Te je do 90. godine služio kao vojnik. Sve do zadnjih godina bio je zdrav i krepak te je radio na polju.

Društvene viesti.

Bratovščina hrv. ljudi u Istri. Kao oprost od čestitanja prigodom nove godine darovao „Bratovščini“ gg. Leginja Mijo župnik u Voloskom 4 K, dr. Stanger Andrija odvjetnik u Voloskom 4 K, Jelušić Rajmund župnik u Berseču 4 K.

Spiničić Vjekoslav darovao je „Bratovščini“ mjesto vjenca na lies pok. mu surjaka I. Karlavariu 20 K.

Jelušić Rajmund, povjerenik u Berseču doposlao za članove „Bratovščine“ svotu od K 27-55. Imena dotičnih članova objaviti će se u dojdjećem broju.

Podružnica gospojinskog društva Crvenog križa za Trst i Istru, daje dne 13. januara 1900, na 9 sati večer u „Poiteama Ciscuiti“ maskirani elite-plis. Uz 2 K. Obične loze 10 K. Drostnice tože 20 K. Galerija 50 h.

U Baderni držati će se dne 14. januara 1900 u 3 i pol po p. osnovatejina skupština „muške podružnice“ družbe sv. Cirila i Metoda.

„Bratno društvo“ u Podgradu poziva na redovitu glavnu skupštinu u nedjelju dne 14. januara 1900 u 5 sati po podne u društvenoj sobi u Podgradu.

Uplata „Naše Sloge“ tečajem mjeseca decembra u fortinama a. vr.: J. D. Pula 2—, D. G. Labin 3—, J. B. Rab 4—, Dr. V. b. Z. Rieka 7-50, J. L. Z. Pican 1—, B. K. Sv. Marija 5—, J. M. Ljubljana 10—, A. T. Bravarin-Susak 2—, N. U. Sv. Petar u s. 1—, A. B. J. Ljudar 2—, K. B. Komen 2-50, O. F. D. Cres 1-74, Čitaonica Pomer 3—, J. R. Sr. Ivanac 2—, V. S. Kastav 1—, B. K. Susak 3—, Dr. J. S. Bee 1-25, N. J. Omisalj 2—, P. J. Lovran 1-50 (oglas), F. S. Bače 2-50, J. J. S. Djakov 5—, Lieka Vila Gospić 2-50, V. G. Rovinjsko selo 5—, V. J. Mat. Lošinj 2-50, D. pl. P. Pula 5—, N. B. Omisalj 2—, U. Pazin 2—, A. B. Zadar 2-50, J. A. Brgud 2—, S. L. Opuzija 2—, J. V. Opuzalj 1—, Glavarstvo Kastav 6-32 (oglas), A. A. Karolja 1—, R. R. Trsat 2—, D. J. Susak 1—, S. Pernich Metković 2—, G. C. Novvas-Poreč 2—, K. D.

Varaždin 5.—, Čitalnica Sežana 2:50, J. B. Cres 2.—, M. D. Opatica 5.—, F. J. Lovran 5.—, Hrv. esk. banka Zagreb 2:50, F. J. M. Lindar 2.—, M. J. Kastav 2:50 (za 50 kom. br. 43.), Čitalnica Spiljet 5.—, Čitalnica Gerovo 5.—, F. K. Čunski 2.—, Čitalnica Belovar 2:50, J. P. Zvonca 2:50, A. F. Brgud 2.—, Š. S. Tinjan 2.—, V. M. Sv. Lucija na Skitici 2.—, F. M. Pazin 7.—, Čitalnica Sv. Juraj 2.—, P. B. Ravinjsko selo 2.—, D. J. N. Mali Lošinj 5.—, G. R. Mali Lošinj 2.—, Čitalnica Ljubljana 5.—, Čitalnica Škrlevo 2.—, M. E. Baškanska 1.—, A. U. Borut 1:50, A. B. Sušak 5.—, Sokol Komiza 5.—, M. R. Brest 2.—, M. P. B. Sinoljani 2.—, J. V. Zagreb 5.—, A. B. Medulin 5.—, I. S. (9) 3:50, P. K. S. Pazin 2.—, F. S. Kollenice-Klis 2:50, Hrv. Sastanak Selce 2:20, Čitalnica Zadar 2:25, Gium. prov. Poreč 5.—, Čitalnica Postojna 2:50, S. K. Stari Pazin 2:50, J. O. Pazin 2:50, A. K. Buzet 5:05, J. G. Beram 26.—, I. G. Labinjci 2.—, J. P. Z. Erančići 2.—, M. B. Mali Lošinj 2.—.

Bog daj boljim uspjehom, nego li je to bilo prvi put. Taj „Zbornik“ uređuje g. dr. A. Radić, čovjek mlad, ali koji za ovaj posao ima i uma i srca i volje. Obćenito se priznaje, da bi ga teško itko mogao zamieniti, a to je koliko reči, da ima između učenim ljudima malo iko te pozna naš narod, kako ga on pozna. Taj mladi čovjek počeo je sada izdavati listić „Dom“, hrvatskomu seljaku za razgovor i nauk. Nekoliko bi rekli da u „Zborniku“ puk govori svojim učenijim sinovima, a u „Domu“ će učeniji sinovi progovarati puku. „Dom“ spada u vrst listova, kod kojih najviše ovisi od urednika, a ime Radićeva jamči nam, da će on znati dostojno riješiti i ovu dužnost. Cijena je na godinu 3 krune, a za 10 predplatnika, koji zajedno list primaju, po 2 krune i 40 hel. Mi ćemo se opet obazrieti na ovaj plemeniti poduhvat, a sada ga svima toplo preporučamo. Novci se šalju Upravi „Dom“ (g. dr. A. Radić), Zagreb, Jurjevska ulica, 28.

OGLAS.

Častim se najaviti častim župnim uredima, da sam svoje skladište svieća prenesao u vlastitu kuću u ulici Antuna br. 7.

Izadajem svieće iz čistog zjamenjenog pečelinog voska, (kakeve su propisane po sv. obredniku) uz cijene:

Voslane svieće i duplire I (austrijski sastav)	Kg po K 4.40
Svieće i duplire I (talijanski sastav)	3.—
Svieće i duplire II	2.40
Tmjanac lacrima	2.40
„ II	2.—
„ III	1.20
Povostoeno platio za olare	m 2.—
Stienji i sviećla za vječno svjetlo po obitnoj sa. cijeni.	

Naruče u vrjednosti od 20 K napried, pošiljem franko. — Pri točnoj uplati dajem popust od 5%.

Sa odličnim stovarenjem

Jernej Kopač,
svetar u Gorici.

Zašto u Ameriku

pošto si takodjer doma lahko novca zasluži onaj, koji znade citati i pisati; te je u istinu voljan truditi se?

Upiti u tom pogledu neka se šalju u zatvorenim pismima sa naslovom „Ne u Ameriku“, poste restante u Ljubljana.

Književnost i novinstvo.

„Prosvjeta“, I. svezka god. VIII. izašla je orih dana obilatim i krasnim sadržajem, puna vrlo liepih ilustracija. Preporučamo toplo taj najbolji hrvatski beletristički list, koji stoji na četvrt god. samo for. 1.75.

Primili smo književno pod naslovom: „Što da uči majka svoje čedo nedeljom“. Knjiga je vrlo poučna i liepo vezana. Zapade 30 nč. kod knjižara T. Devčić i drug u Senju.

Gosp. Vladoje S. Jugović književnik u Zagrebu, otvara preplatu za svoje novo djelo „Male duše“. Cijena 1 krunu, polovica čistoga dobika na korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Pučki prijatelj zove se novi list, što je počeo izlaziti u Krku na 10. i 25. dan svakog mjeseca. Prvi broj izašao je 23. decembra 1899. Sadržaj mu je: Objava i program (našim prijateljem), pjesma pri osvitu pučkog prijatelja, članak „Što je i kakovo je naše gospodarstvo“ — Zakovo univerzalno ralo. — Utječe li ustroj škole na zdravlje naših domaćih životinja. — Nešto o kokosima. — Što će naš seljak raditi u zimsko doba. — Vijesti iz svijeta. — Gospodarske vijesti. — Razine vijesti. — Pripraviti iz seoskog života. — Oglas tiskare Kuryka u Krku.

Po svom programu, list će se baviti o domaćem gospodarstvu, poljodjelstvu, vinarstvu i ribarstvu i o svem što može bilo kako potučiti puk. Cijena je samo dvie krune na godinu. Uredništvo i uprava je u Krku. Želimo sretan uspjeh novomu drugu!

Dr. Antun Radić. Svaki izobraženi Hrvat čuo je zaista ovo ime. Dr. A. Radić jest takav pojav u novijoj hrvatskoj književnosti, da kad bi bilo Hrvata, to za nj nezna, bio bi to dokaz, da za nj neobstoji jedna od najzdravijih, najutjesljivijih i najozbiljnijih pojava u hrvatskoj književnosti. Dočim se je počeo uvlačiti i u hrvatsku knjigu hladni kozmopolitizam, od koga hrvatskomu narodu nemože da bude nego goleme štete, našao se je mlad čovjek, te je preuzeo na se golem posao, da nam otkriva i um i srce našega naroda, kako bismo zbilja postali pravi sinovi svoga hrvatskoga naroda. I doista što mi znamo o svome narodu, o životu, o običajima, o težnjama, o osjećajima njegovim? Da nas tko upita štogod o životu i običajima Židova u vrijeme Isusovo, ili Grka, ili Rimljana, možda bi štogod i odgovorili, ali najbrže da bismo znali manje reći o životu i običajima svoga naroda, ako nećemo možda da svoj narod suzimo na samo ono selo u kome živimo. To je posljedica našega školskoga odgoja. Konu se od nas nije dogodilo, da se je našao u neprilici, o čemu li bi govorio i kako bi govorio, kad se je našao medju pukom? Razgovor je moguć samo ondje, gdje se ljudi razumiju medju sobom, a za pravi razgovor niese dosta rieči, nego se hoće i osjećaja, jer za pravi razgovor nije dosta, da ide od ustiju do usiju, nego mora da ide od srca k srcu. Mogli bi ovdje dodati kojesta iz svagdašnjega življenja, ali da neduljimo odviše, otmah ćemo preći na zaključak, koji iz svega sledi. A taj je: upoznajmo svoj narod koliko ga ima, od Stajera do Kolara, pak od Soče do Drine. — Naša akademija u Zagrebu izdaje veliko i prevažno djelo, koje bi nam u tom pogledu mnogo pomoci, a to djelo jest: „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena“. Ovo znamenito djelo bilo je u našem listu jurve oglaseno, a knašt ćemo da se opet na nj povratimo, samo

Prsni čaj sa „Ucke-Gore“

Izvrstni domaći lijek proti kašlju, nahladi ili prsnom kataru, proti hrapavosti i promuklosti grla.

Cijena 25 novč.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj Ljekarnici.

Knjigovežnicu

obskrbljenu strojevima najnovijega sustava, kano i trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebština.

Izadajem sve radnje zasjecajuće u moj zanat, kano: albume za fotografije, okviru u plisu, damsku, atlasu, koji itd.

Nemam li prigodice kakve stvari u skladištu, to istu nabavijam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčevih troškova. Isto tako preskrbljujem tiskarice za školske, občinske i župne urede.

P. n. mušterije upozorujem, da se za sve naručbe najave dopisnicom, pošto je to najjeftiniji put, te iste obavijam u kratkom roku solidno i uz umjerene cijene.

Sa stovarenjem

IVAN NOVAK,
knjigovežica u Pazinu, naproti c. kr. državnoj gimnaziji.

U LJEKARNI

E. TOMAJA nasljednik A. WINGER

ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih lijekova nekogi obće prokušani i vrlo korisni, osobito preporuke vriedni lijekovi:

Mazilo proti kostobolii ili protivu rheumatizmu, kalamu i zragu u koudu, ukostenosti ili grevom u rlah, boli u kukovih i krčičkih, kostozom pogacna, probudzoja, sva covarstva na zebam, Cijena 80 novč.

Slanina voda za kusanji ili bpeh i za prava, kaja se lieči kašalj, prehlada ili kašar u pruh, piću, teško davanje, protivu u rla, dijelostu, Cijena 80 novč.

Poluena željezovita sirup djeluje protiv slabosti, bijelosti, skrofuloznosti, podbelaosti, afekcijskoj krležavosti, izostajim bolesim, slabokrvnosti, anemiji, Cijena 80 novč.

Pojedine svieće kaspnje ili sviećla životna tiskatura (Lebesca sena). Ovim se glasovim sredstvom očistuje krvotok, popravlja i okrepiljuje vladan i ublažuje glavnu bol obilakava teglja ili mučnina, gura napulost i vjtra, održanja se bol u vladu, zupčane gijere, žutica, grevica ili sdravlje, liečena razni i zapliti i rane bolesti, Cijena 80 novč.

Prati za blago ili za maru, sa tonjki krah i katali, za volove, krave i stivoje, za lagana zličenje, za objašnjenje vladan, kada blago neće rado, zedani pa se sapanje. Krave daraju od njega vite i bo.

Uvijekovko pilulice najvriednije sredstvo za vladanje i znanjenje vladan ili komata i crjev, za ovravanje, proti zapelici, navali krvi u glavu i prsa, trunost ili trun, Cijena 80 novč.

Mazilo sa blago osobito za kopeje i volove proti komanji boli, spazmim, nagnužim žlam, ukostenosti i vladim, vladu i kopeje, za objašnjenje i okrepiljenje vladan i vladu, a šta 60 novč.

Antiseptična voda za usta i zubiše održava se zubi od kranja, naprvice i ublažuje zubobolju, učvršćuje meso oko zubi, rasplakaju usnu, uklanja neugodan vonj, a šta 60 novč.

za dilažanje i za plućobolje. (Fichtenwald Essenz) za čišćenje i raskuživanje zraka u sobah, a pospjetuje ranu kose, i rali 80 novč.

Mast proti lišaju, kratkam peruti i osopnima, i tonjki 80 novč.

Antisitin. Prati proti mješavici ili postu, proti sjeđimosti, Štamija 80 novč.

Antiskurva za kurje oči izvrsno sredstvo, Cijena 80 novč.

Dva spizzerne pomade za lice proti sušanju pjevanji ili šekovom, održavajuje prekomjernu rumenilo lica i nosa, hrapavost, ovisine za lice protiv vladja gladi, oždnost; liječilo i šnodu obrata i ruku, Cijena viedno tonjki i forin. K tome spada još boravac sapun pa 40 novč.

Puder-galvanine najbolje sredstvo, za poljepavanje i pomaljšivanje lica te povre neokidljiva i vrlo ugledno, Navedjen na Pariskoj listbi za zaslužnom diplomom, Dobiva se u boji bijeloj, ružičastoj i žutkastoj, Cijena 80 novč.

Savon ogalvanine. Najvriedni sapun od svih sapuna. On ovršuje te povaljšuje lice. Sastavljen je od najviednih stvari, a odličuje se varredno ljubim mirsom, jedan komad stoji 80 novč.

Crema galvanine jest izvrsno sredstvo proti svim mučnima mučnima, kao što su pruhiti, sjeđice, crvene mije, piće, opora kora i t. d. Uklid svoga kemičkog sastava, za se Euphorbia mazr nikada ne pokrvari, to po tome imade prednost pred svim ostalim sličnim sredstvima, Cijena tonjki i forin.

Ena egzantane jest izvrsna i liekovita prokušana voda za kome, Njam se zaprictava izpažanje kose, onemogućuje stvaranje peruti i ojačava vladan. Ova voda vriednije takodjer i u svoparu, da podljeuje kosi liep svira-an sji, Cijena 80 novč.

Mast proti čestiti, protivu vladja, protivu kapi kore po sobi preugodna miru, Flatica 80 novč.

Otvor ili čemer za vladan i kranje ili sjeđice, Flatica 80 novč.

Antiforbilo od Rodinisa proti gromci ili sjeđici, Masja bočica 70 novč.

Tko naručil od gornjih stvari za 5 for. tad plaćam poštarinu.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade, i boje za farbanje kose, da siede kose pocrne, fine sapanje; praške za gospoje, sredstva za poljepavanje; praške za čišćenje zubi, tjestine za zube od kojih zubi pobjeljuju; Spužve za umivanje, kešice za zube; Razne sprave iz kaučuka, bandaže, povojega, rane, pojase, kirurške sprave; Ruskoja čaja, finoq Jamaika-Ruma, Malaga-vino, francuzkoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda. — Sve po novinam oglasene medicinske specijalitete.

Knjigotiskarska i knjigovežnica

J. Krmpotić i drug.

U PULI

prima sve u knjigotiskarsko-knjigovežku struku spadajuće radnje koje izvršuje brzo i ukusno.

Zaliha svih tiskanica za župne i občinske urede,
kao takodjer pisaćeg papira.

Preporuča se toplo rodoljubom u Istri i u drugih pokrajinah.

Sve tiskanice
za štedovna i zajmovna društva u obće

preskrbljuje točno, brzo i jeftino.

Opazuje se, da tiskara preskrbljuje sve tiskanice, koje se rabe, bez da bi joj to stranka naznačivala, to jest sve, što je za početak poslovanja potrebno; bilježuje takodjer knjige itd.